

C

Didysis misionierius
šv. Pranciškus

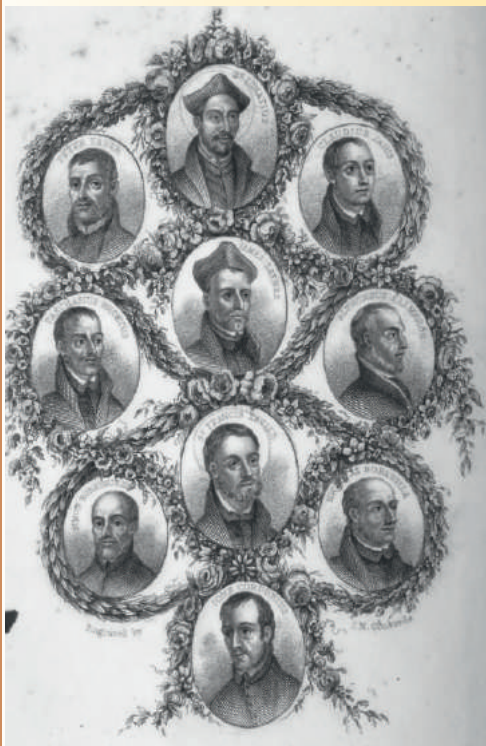
Ksaveras

Jėzaus Draugija

JÉZUITAI
IHS

„BIČIULIAI VIEŠPATYJE“

Lietuvos jėzuitai dirba Vilniaus ir Kauno jėzuitų gimnazijose ir greta esančiose Šv. Kazimiero ir Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčiose, taip pat Šv. Ignaco bažnyčioje Šiauliuose, vadovauja dvasiniams susitelkimams – rekolekcijoms, skaito paskaitas ir t. t.

1540 m. rugsėjo 27 d. Ignacas su savo bičiuliais įkūrė *Jėzaus Draugiją*. Tai buvo nauja vienuolija, kurios vadovu išrinktas Ignacas.

Ignacas Lojola ir jo bendražygiai suprato, kad Dievas juos kviečia skelbti Evangeliją ir padėti žmonėms taip, kaip tai darė Jėzus.

Tarp pirmųjų jaunuolių, priėmusių Ignaco mestą iššūkį, buvo Pranciškus Ksaveras.

Šiandien *Jėzaus Draugija* savo gyvenimo ir veikimo būdą grindžia pirmųjų jėzuitų patirtimi ir jų paliktomis gairėmis. Ji kartu su kitais geros valios žmonėmis siekia kurti tokį pasaulį, kuriame žmonės jaustųsi esą broliai ir seserys.

Iesus hominum Salvator – Jėzus žmonių Gelbėtojas. Šis senas krikščionių simbolis tapo Jėzaus Draugijos ženklu.

Prisimink svarbiausią savo kelionę/žygį ir užpildyk lentelę.

Tavo svarbiausia kelionė/žygis	Kokias kliūtis teko įveikti?	Kas tau padėjo jas įveikti?	Koks buvo žygio tikslas?

Kuo, tavo nuomone, paprasta kelionė skiriasi nuo piligriminės?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Jei norime savo pasaulimą šiame gyvenime tinkamai įvykdyti, turime būti piligrimai, pasirengę bet kurią akimirką iškeliauti ten, kur galėtume Dievui, mūsų Viešpačiui, labiau pasitarnauti.

Iš Pranciškaus Ksavero laiško, 1545 m.

Šv. Ignaco bazilika ir
prie jos esanti Lojolų pilis,
kurioje gimė ir augo
šv. Ignacas, – viena labiausiai
lankomų piligriminių vietų
baskų krašte, Ispanijoje.

Šiame Lojolų pilies kambaryje
Ignacas praleido ilgus mėnesius,
sveikdamas po sužeidimo. Čia
jis apsisprendė sekti Kristumi.
Ši vieta, kuri tapo koplyčia, –
ypatinga kiekvienam jėzuitui.

Šiaurės Ispanijoje, netoli šv. Ignaco
tėviškės, stūkso didinga Ksaverų pilis.
Šioje pilyje gimė ir augo didysis
Tolimųjų Rytų apaštalas šv. Pranciškus
Ksaveras. Ją kasmet aplanko tūkstančiai
piligrimų iš viso pasaulio. Šią istorinę
vietą yra pamėgę jauni žmonės. Jie čia
stovyklauja, rengia minėjimus,
rekolekcijas, šventes ir t. t.

Išvardink piligrimines vietas Lietuvoje. Kur tau labiausiai patinka lankytis?

.....

.....

.....

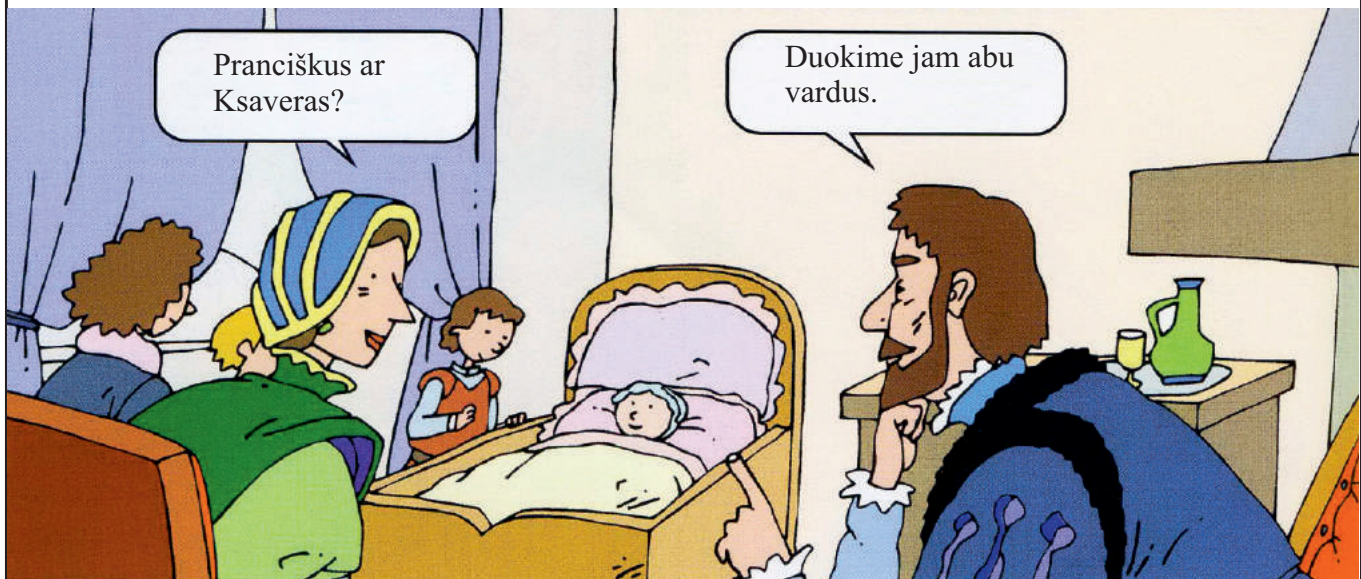
.....

KAS BUVO PRANCIŠKUS KSAVERAS?

Ignacas su savo bičiuliais įkūrė vienuoliją, kurią pavadino Jėzaus Draugija. Pranciškus Ksaveras buvo tarp pirmųjų jėzuitų.

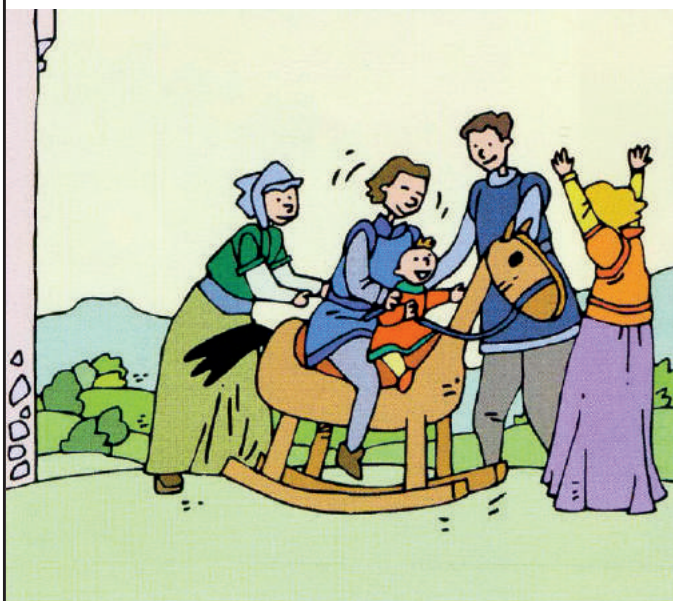
Pranciškus Ksaveras – Dievo piligrimas

Pranciškus Ksaveras gimė 1506 m. balandžio 7 d. Ksaverų pilyje Navaroje, Ispanijoje.

Pranciškus – vienas iš penkių Chuano ir Marijos vaikų.

Dar vaikystėje jis mokėsi melstis, stengėsi pažinti ir pamilti Jėzų. Vėliau, studijuodamas Paryžiuje, nuspręs sekti Jėzaus gyvenimo pavyzdžiu.

Studijos universitete Paryžiuje Pranciškui sekėsi puikiai, vaikinai pasižymėjo puikia sveikata. Tarp jo ir kambario draugo Petro Faberio užsimezgė graži draugystė.

Abu bendravo su kitu, daug vyresniu už juos universiteto studentu – Ignacu Lojola.

Aplink Ignacą susibūrė bendraminčių būrelis. Tarp jų buvo ir Pranciškus Ksaveras.

1534 m. rugpjūčio 15 d. Ignacas ir penki jo bičiuliai pasižadėjo vykti į Šventąją Žemę. Tai buvo Jėzaus Draugijos užuomazga.

KAS BUVO PRANCIŠKUS KSAVERAS?

Negalėdami išvykti į Jeruzalę, bendražygiai nusprendė keliauti į Romą ir imtis tos veiklos, kurią nurodys popiežius. Pranciškus Ksaveras padėjo Ignacui numatyti Draugijos gyvenimo ir veiklos gaires – parašyti regulas. Taip pat padėjo įteisinti Draugiją, kaip naują vienuoliją Bažnyčioje.

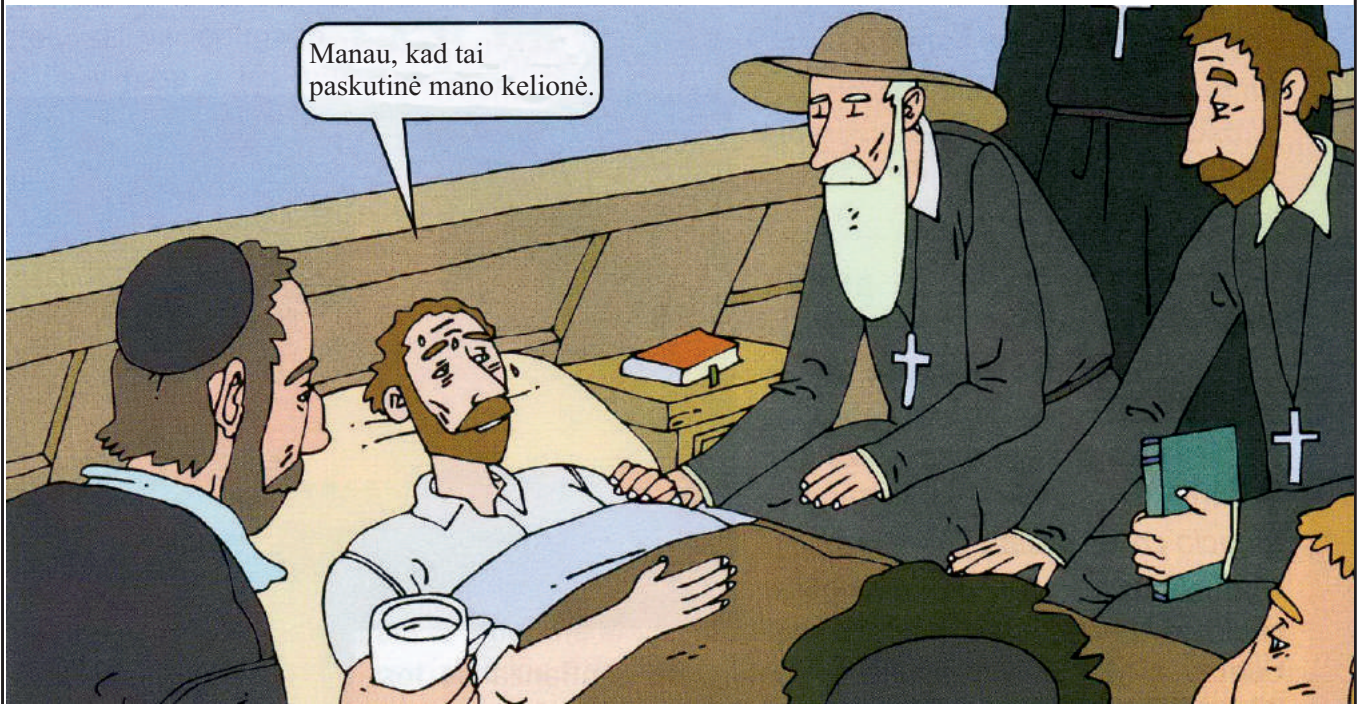

Portugalijos karalius prašė Ignaco siųsti du jėzuitus į Indiją. Vienas iš jų susirgo. Pranciškus pakeitė savo draugą.

Pranciškus Ksaveras įveikė daugiau nei 80 000 km, keliaudamas laivu ir pėsčiomis, susidurdamas su įvairiais pavojais.

Pranciškus Ksaveras su dideliu atsidavimu vykdė savo misiją Portugalijoje, Indijoje, Ceilone ir Japonijoje. 1552 m. gruodžio 3 d. didysis Tolimųjų Rytų apaštalas mirė prie Kinijos sienos.

1622 m. Pranciškus Ksaveras buvo paskelbtas šventuoju ir misijų – veiklos, susijusios su tikėjimo skleidimu, – globėju.

PRANCIŠKAUS KSAVERO MISIJOS

Kelionė į Indiją

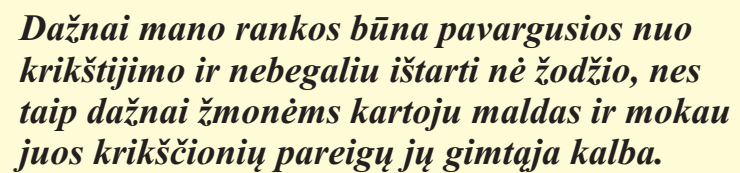
Ignacas Pranciškų Ksaverą siuntė į Indiją. Prieš pat išplaukiant, Pranciškus buvo paskirtas popiežiaus nuncijumi visai Azijai. 1541 m. balandžio 7 d., per savo 35-ąjį gimtadienį, jis įlipo į *Santiago* – Indijos flotilės admiralo laivą – ir po audringos 13 mėnesių kelionės, per kurią nemažai keleivių susirgo ir net mirė, pasiekė Goa, Portugalų Indijos sostinę.

Prisistatęs vyskupui, apsigyveno prieglaudoje ir ėmėsi darbo: slaugė ligonius, apaštalavo tarp Portugalų, mokė tikėjimo Indijos gyventojus, ypač vaikus ir vergus.

Evangelija perlų žvejams

Po pirmosios sėkmės Goa mieste, Pranciškus nuvyko į pietinę Indijos pakrantę pas perlų žvejus paravus. Juos valdė Portugalai, todėl iš Goa atvykę kunigai gyventojams jau buvo kalbėję apie Kristų, tačiau šie nelabai ką suprato. Pranciškus pėsčiomis žygiavo iš kaimo į kaimą, aiškino žvejams Dievo įsakymus, tikėjimo išpažinimą ir svarbiausias maldas, kurias pirmiausia turėjo išversti į tamilų kalbą. Kai tik žmonės viską išmokdavo atmintinai ir galėdavo sukalbėti tikėjimo išpažinimą, pakrikštydavo. Tada palikdavo juos savo padėjėjui – kuriam nors iš vietos gyventojų – ir keliaudavo toliau. Taip jis darbavosi ir kitose Azijos srityse. Pranciškui sekėsi ne tiek dėl kantraus katekizmo tiesų aiškinimo, kiek dėl Dievo ir žmonių meilės, trykštančios iš visų jo žodžių ir darbų.

Misijų kelionės po Pietų Aziją

Vidinis balsas kvietė toliau į Rytus. 1545 m. rudenį Pranciškus nuplaukė į Malaką, kadaise Malaizijos karalystės miestą, o tuo metu – portugalų tvirtovę ir uostą kryžkelėje tarp Rytų ir Vakarų Azijos. Kaip ir Goa, jis rūpinosi morališkai netvirta portugalų bendruomene ir veikė tarp vietinių malakiečių. Malakoje, kurioje jis lankėsi iš viso penkis kartu, susipažino su pabėgėliu iš Japonijos – samurajumi Anjiro. Šis papasakojo apie savo savitą šalį ir manė, kad Pranciškus ten galėtų tikėtis sėkmės.

PRANCIŠKUS KSAVERAS JAPONIJOJE

Pirmasis tikėjimo skelbimas Japonijoje

Kartu su kitais dviem jėzuitais ir Anjiro, kuris buvo vertėjas, 1549 m. balandį Pranciškus sėdo į laivą ir atplaukė į Kagosimą, Anjiro gimtinę.

Padedant Anjiro, Pranciškus į japonų kalbą išvertė krikščioniško mokslo santrauką ir ją dėstė nustebusiems klausytojams: paprastiems žmonėms gatvėje, Satsumos kunigaikščiui ir jo dvarui, net budistų vienuoliams jų vienuolynuose. Rudenį iškeliavo pas imperatorių, norėdamas gauti leidimą skelbti Evangeliją visame krašte.

Netrukus sužinojo, kad didžiausias šalies valdovas yra ne imperatorius, o Jamagučio princas. Pranciškus ir jo draugai nusprendė, kad jie turi pasirodyti ne kaip apskurėliai vargšai europiečiai, bet kaip princo dėmesio vertos asmenybės.

Kiek daug atsivertimų būtų, jei netrūktų pagalbininkų, kurie prisiimtų šventą užduotį darbuotis šiuose kraštuose! Labai dažnai mane apima noras įsiveržti į Europos universitetus ir šaukti skardžiai balsu kaip bepročiui! Visų pirma norėčiau, kad Paryžiuje mane išgirstų visi tie, kurių žinios pranoksta norą gerai jas panaudoti. Susirinkus visai Sorbonai, norėčiau sušukti: „Kiek daug sielų išklysta iš išganymo kelio dėl jūsų kaltės, kiek daug sielų žūsta dėl jūsų abejingumo!“ Jei jie su tokiu pat uolumu, su koku studijuoja, pamąstytų apie ataskaitą, kurios Dievas, mūsų Viešpats, kada nors iš jų pareikalaus, jei su panašiu atidumu ištirtų Viešpaties jiems duotus talentus, – daugelis iš jų būtų sukrėsti! Suprastų, kas padeda sielos išganymui, atliktų Dvasinės pratybas, kurios sielos viduje jiems leistų pažinti šventąją Dievo valią visoje jos gilybėje. Tada labiau klausytų šios valios negu savo palinkimų ir sakytų: „Viešpaties, štai aš! Ko norėtum, kad daryčiau? Siųsk mane, kur tik nori, ir jei taip reikia, net iki pat Indijos!“

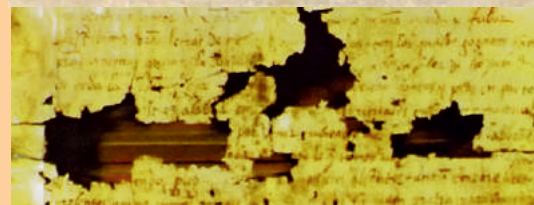
Iš laiško Romos jėzuitams 1544 m. vasario 15 d.

Labai skiriasi pasitikėjimas Dievu žmogaus, kuris turi viską, ko jam reikia, ir pasitikėjimas Dievu to, kuris, nieko neturėdamas, laisvai atiduoda dar ir reikalingus daiktus, kad taptų panašesnis į Kristų. Lygiai taip pat labai skiriasi tas, kuris, gyvendamas užtikrintą gyvenimą, tiki Dievą, juo pasitiki bei viliasi, nuo to, kuris dėl Dievo meilės ir iš noro jam pasitarnauti laisvai patenka net į mirties pavojus. Tuos pavojus, kurių galėtų išvengti, nes gali visiškai laisvai apsispręsti juos priimti arba jų išvengti. Jie visada ir visur savo viltį ir pasitikėjimą grindžia Dievu.

*Iš laiško Ignacui Lojolai
1549 m. birželio 22 d.*

Su trimis krikščionimis tarnais sugrįžę į žemyną, pasiskolino arklių ir neštuvus. Apsitaisę spalvingais šilkiniais rūbais, užsidėję ant galvų turbanus, jie iškilmingai įžengė į Jamagučį. Princo rūmų durys iškart atsidarė šiems puikiems ponaičiams, ir princas net negalėjo įtarti, kad čionai lankosi ne tie patys, prieš kelis mėnesius čia pasirodę „barbarai“, o šaunūs „kilmingieji“. Pranciškus paklojo prieš princą neįkainojamų vertybių – laikrodžių ir grojančių muzikos dėžių, veidrodžių ir krištolo, prašmatniausių apdarų ir vyno. Kai princas priėmė šias dovanas, misionieriai įteikė jam savo įgaliojimų raštus, Portugalijos karaliaus Jono III ir popiežiaus Pauliaus III laiškus. Princas į visus Pranciškaus prašymus atsakė palankiai ir leido kunigams skelbti krikščionybę visoje imperijoje. Tuo pačiu buvo leista japonams pereiti į krikščionybę, jei tik tai jie to panorėtų.

Kai po dvejų metų Pranciškus paliko Japoniją, krikščionių bendruomenės jau buvo penkiuose miestuose ir vienijo apie 1000 tikinčiųjų.

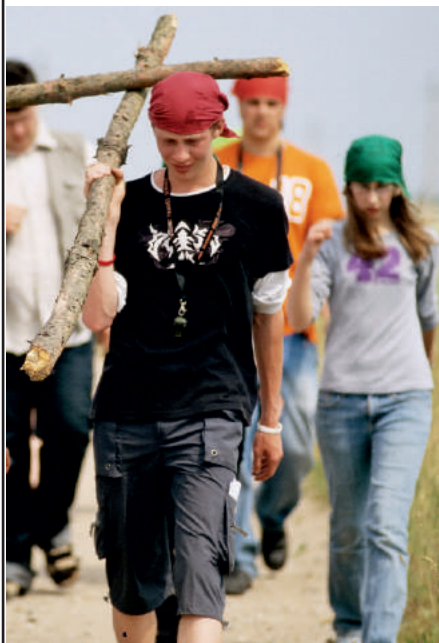
PRANCIŠKAUS KSAVERO MISIJOS

Kankinantis Kinijos ilgesys

Japonai Pranciškaus klausė, kodėl krikščionybė nežinoma Kinijoje, juk visos kultūros ir religijos kyla iš didžiosios kinų tautos. Tai paskatino Pranciškų keliauti ten. Mat jei Kinija priimtų krikščionybę, būtų lengviau skelbti Evangeliją kitoms Azijos tautom. Tačiau į Kiniją europiečiai patekti negalėjo. Ten įkalinti portugalų pirkliai prašė siųsti diplomatinis atstovus, kurie padėtų jiems atgauti laisvę.

Pranciškus svajojo apie oficialią Portugalijos karaliaus delegaciją pas Kinijos imperatorių, kurią lydėdamas, jis būtų galėjęs skelbti Evangeliją. Skubėdamas įgyvendinti savo sumanymą, per Malaką jis grįžo į Goa. Iš Ignaco laiško sužinojo, kad šis įkūrė visos Azijos jėzuitų provinciją su centru Goa ir jį paskyrė vyresnioju – pirmuoju provincijolu.

Naujasis gubernatorius sutiko pasiųsti delegaciją pas Kinijos imperatorių. Gerą Pranciškaus draugą, pirklių seniūną Diego Pereirą, jis paskyrė karališkuoju pasiuntiniu. Šis vieną savo laivą – *Santa Cruz* – parengė diplomatinei kelionei. Su šiuo laivu gegužės 31 d. Pranciškus norėjo išplaukti iš Malakos, tačiau uosto komendantas Alvaro de Athaide, didžiojo keliautojo Vasco de Gamos sūnus, būdamas garbėtroška ir pavydėdamas pirkliui misijos pas Kinijos imperatorių, sutrukdė laivui išplaukti.

AR ŽINAI, KAD...

- Šiandien Japonijoje yra apie du milijonus krikščionių. Jie sudaro apie 1% visų gyventojų.
- Dauguma Japonijos krikščionių gyvena šalies vakarinėje dalyje, nes XVI a. čia aktyviausiai veikė krikščionių misionieriai.
- Japonijoje keli krikščioniški papročiai tapo populiarūs ir tarp nekrikščionių: per vestuves merginos vilki baltomis suknelėmis, minima šv. Valentino diena ir kai kur švenčiamos Kalėdos.

Paskutinė kelionė

Liepos 17 d. *Santa Cruz* išplaukė kaip paprastas pirklių laivas be diplomatinės delegacijos ir be dovanų Kinijos imperatoriui. Kelionės tikslas buvo Sancianas, maža salelė Kantono įlankoje, tarnavusi portugalų ir kinų pirklių susitikimams. Pranciškaus planas sužlugo. Tačiau jis vyko su viltimi iš salos slapta patekti į žemyną.

Rugpjūčio pabaigoje *Santa Cruz* pasiekė Sancianą, kur ir kiti laivai buvo išmetę inkarus. Su savo tarnu kinu Antonio Pranciškus persikėlė į mažą šiaudinę pašiūrę, iš kurios buvo matyti Kinijos krantai. Vienas kinų pirklys už gerą užmokestį pažadėjo, prisidengiant nakties tamsa, lapkričio 19 d. jį perkelti į žemyną. Tačiau Pranciškus laukė veltui. Kinas neatvyko.

Atėjo žiema. Dauguma portugalų laivų jau buvo išplaukę. Pranciškus savo pašiūrėje šalo ir alko, o lapkričio 21 d. susirgo. Išskankintas jo kūnas daugiau nebepajėgė priešintis. Su juo buvo tik Antonio. 1552 m. gruodžio 3 d. naktį didysis Azijos misijų pradininkas Pranciškus Ksaveras mirė vienišas savo šiaudinėje pašiūrėje priešais Kinijos – šalies, apie kurią svajojo, – krantus. Jis buvo 46-erių, iš kurių 11 metų darbavosi Azijoje.

Jo palaikai buvo pervežti į Goa, kur iki dabar brangiame karste saugomi Gerojo Jėzaus bažnyčioje. 1622 m. kovo 12 d. kartu su Ignacu Lojola Pranciškus Ksaveras buvo paskelbtas šventuoju. Nei gyvenimas, nei mirtis neįstengė jų išskirti.

APMĄSTYK

1. Išvardink tris įvykius iš Pranciškaus Ksavero gyvenimo, kurie tau įdomiausi.
2. Kodėl Pranciškus Ksaveras keliavo į Tolimuosius Rytus?
3. Ką tuomet krikščioniui reiškė būti misionieriumi? Ką tai reiškia šiandien?
4. Kaip manai, ar šiandien Lietuvą galima laikyti misijų kraštu? Kodėl?
5. Kokią misiją norėtum atlikti savo gyvenime? Aprašyk ją.

JĖZUS – PAVYZDYS IR BENDRAKELEIVIS

Jėzaus Draugija – vienuolija, įkurta šv. Ignaco Lojolos ir jo bendražygių. Jos gyvenimo ir veikimo būdas pagrįstas bičiuliškais tarpusavio santykiais.

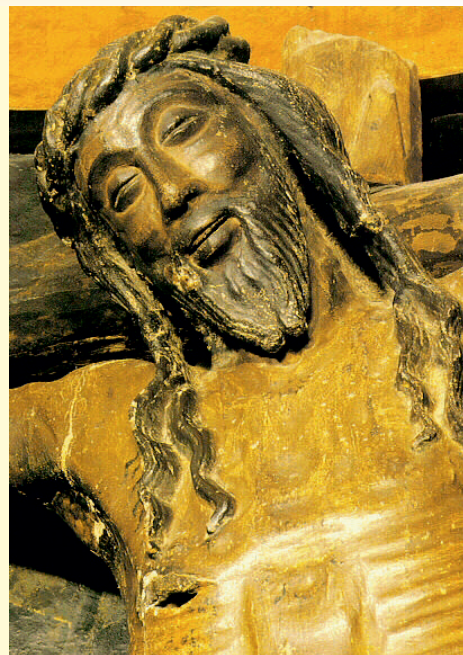
Naujas kelias

Kai Ignacas ir Pranciškus nusprendė sekti Jėzumi, jie atrado naują gyvenimo prasmę. Bičiuliai suprato, kad Dievas juos kviečia didesniems siekiams.

• *Panašėti į Kristų*

Jie troško ne tik priimti Jėzaus vertybes, bet ir gyventi tose vietose, kuriose gyveno Jėzus, – Šventojoje Žemėje.

Tada visi jau buvo nusprendę ką darys: manė keliauti į Veneciją ir Jeruzalę ir savo gyvenimą paskirti sielų gerovei. O jei neleistų pasilikti Jeruzalėje, grįžtų į Romą ir prisistatytų popiežiui, kad panaudotų juos ten, kur, jo sprendimu, tai būtų labiau Dievo garbei ir žmonių naudai. Venecijoje ketino laivo laukti vienerius metus. Jei tais metais neatsirastų galimybių išplaukti į Rytus, būtų laisvi nuo įžado vykti į Jeruzalę ir keliautų pas popiežių.

Ksaverų pilyje esantis Nukryžiuotasis, prie kurio meldavosi Pranciškus

• *Skelbti Evangeliją ir tarnauti vargšams*

Laukdami laivo, kuris juos turėjo nugabenti į Šventąją Žemę, nusprendė elgtis kaip Jėzus: tarnauti vargšams ir skelbti Gerąją Naujieną.

Devyni bendražygiai į Veneciją atkeliavo 1537 m. pradžioje. Ten išsiskirstė patarnauti įvairiose prieglaudose.

• *Tapti kunigais*

Venecijoje kunigystės šventimus gavo tie, kurie dar nebuvo pašventinti. Leidimą jiems davė Venecijoje gyvenantis nuncijus, vėliau žinomas kaip kardinolas Verallio. Visi davė skaistumo ir neturto įžadus.

Iš Ignaco Lojolos *Autobiografijos*, 85, 93

• Atsiverti kitiems

Ant Lojolos bazilikos sienos užrašyta:
„Pranciškaus Ksavero pavyzdys
aiškiai byloja apie atvirumą ir nusiteikimą
daryti tai, ko Jėzus norėjo. Pranciškus
pakluso Ignaco kvietimui keliauti į indijas.“

*Kristau, būk mano kelias,
mano takelis į Tėvą,
mano kelionės vadovas,
kai nėra jokio aido ar žiburio.
Kristau, pripildyk mano
mintis ir nuskaidrink mane,
kad viską aiškiau suprasčiau.
Būk man tiesa,
šviesus žibintas ir švyturys.*

*Kristau, Tavimi viliuosi
Tavo stiprybę pasitikiu,
Tavo parama remiuosi.
Esi man gyvybės dvelksmas,
mano pasididžiavimas
ir mano džiaugsmas,
tiesa mano lūpose,
vadovas mano žingsniams,
kad gyvenčiau nebe aš,
o manyje gyventum
Tu pats, Kristau!*

APMASTYK

1. Sujunk miestus su atitinkamais įvykiais iš Pranciškaus Ksavero gyvenimo:

Ksaverų pilis	tarnauja vargšams ligoninėse.
Roma	vieta, kurioje gimsta.
Lisabona	studijuoja universitete.
Venecija	išvyksta į indijas.
Paryžius	dirba Ignaco sekretoriumi.

2. Parašyk laišką Pranciškui Ksaverui, komentuodamas/a jo sprendimą vykti į misijas.

Jėzaus Draugija – tai vienuolija, kurią 1540 m. įkūrė Ignacas Lojola. Šiandien yra apie 19 000 jėzuitų, dirbančių 127 pasaulio šalyse. Jie skelbia Kristaus Evangeliją ir siekia įgyvendinti teisingumą.

Jėzuitai Vilniuje

Lietuvoje plintant protestantizmui, vyskupo V. Protasevičiaus kvietimu 1569 m. į Vilnių atvyko pirmieji jėzuitai. Jie įkūrė Vilniaus kolegiją, išaugusią į universitetą.

Jėzuitų bendruomenė Kaune

1642 m. penki jėzuitai apsistojo Kaune brolių Kojelavičių Jėzaus Draugijai dovanotuose namuose Rotušės aikštėje.

Jėzuitai nusipirko vadinamąjį Perkūno namą – puošnų nedidelį gotikinį raudonų plytų pastatą – ir pavertė jį savo koplyčia, dedikuota šv. Stanislovui Kostkai. Geradarių remiami, jėzuitai pradėjo statyti didelę mūrinę bažnyčią. 1759 m. žemaičių vyskupas A. Tiškevičius iškilmingai ją pašventino. Bažnyčia buvo pavadinta šv. Pranciškaus Ksavero vardu. Ant pagrindinio bažnyčios fasado virš lango yra užrašas lotynų kalba ir data:

DOM
Sancto Xaverio
magno orientali
in indiis apostolo
17 22

*Šventajam Ksaverui,
didžiajam indijų apaštalui, 1722.*

MALDA

Gailestingiausias ir maloningiausias Viešpatie Dieve, šv. Pranciškui Ksaverui atvėrei vartus į Rytus, kad ten skelbtų Tavo Evangeliją. Siųsk ir mus į šių dienų pasaulį, kad suteiktume džiaugsmo mūsų broliams ir sesėms ir paliktume pasaulį bent kiek tobulesnį.

Parengė kun. Vytautas Sadauskas SJ. Iliustracijų autorius Felipe López Salán.
Išleido Vilniaus jėzuitų gimnazija, 2013 m..